

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2664
Toplantı Tarihi/Sayısı : 04.09.2025/247
Karar Numarası : 2025/593
Başvuran : E.Ç.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın engelli çocuğunun özel eğitim ihtiyacına uygun şekilde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanmaması, destek eğitim odası açılmaması ve gerekli tedbirlerin alınmaması neticesinde çocuğunun engellilik temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Oğlu D.E.'nin atipik otizmlili bir birey olduğunu, Ankara Yenimahalle ... İlkokulunda ikinci sınıf öğrencisi olarak eğitim gördüğünü, oğlunun engellilik durumu nedeniyle eğitim hayatında sorunlar yaşadığını,

b. Oğlu için BEP hazırlanmasının yasal bir zorunluluk olmasına rağmen kendisi talep etmeden programın hazırlanmadığını, hazırlanan programda ise veli olarak taleplerinin dikkate alınmadığını, destek eğitim odası talebinde bulunmasına rağmen Okulda destek eğitim odasının açılmadığını, gerekli tedbirlerin alınmaması neticesinde çocuğunun diğer öğrencilerden geri kaldığını,

c. Çocuğunun akranları tarafından darp edildiğini, kendisi ile görüşme yapılmadan çocuğunun okuldan alınması için Rehberlik ve Araştırma Merkezinin (RAM) arandığını, Merkez tarafından çocuğunun değerlendirildiğini, değerlendirme sonucunda eğitime kaynaştırma öğrencisi olarak devam edeceği kararının verildiğini,

ç. Sınıf değişimi talebinde bulunduğunu, yaptığı şikâyetlerden dolayı hiçbir öğretmenin çocuğunu istemediğini ve bu durumun okul müdürü tarafından da ifade edildiğini iddia etmektedir

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

3. Muhatap tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a.D.E.'nin 2023-2024 eğitim öğretim döneminden beri öğrenci olduğu, başvuran E.Ç.'nin 2023-2024 eğitim öğretim yılından itibaren öğrenci- veli- öğretmen işbirliği kapsamında rehberlik servisi, sınıf öğretmeni, okul yönetimi ve İlçe Milli Eğitim Şube Müdürleri ile görüşmeler gerçekleştirdiği,

b. Okulda özel eğitim sınıfının mevcut olduğu ve başvuran E.Ç.'nin diğer çocuğu R.E.'nin de okul özel eğitim sınıfı öğrencisi olduğu, R.E. tam zamanlı kaynaştırma öğrencisi olarak eğitime devam ederken Yenimahalle RAM tarafından özel eğitim sınıfına yerleştirilme kararı çıktığı,

c.Okulda otizm spektrum bozukluğu olan 9 öğrenci olmak üzere toplamda 28 kaynaştırma öğrencisi olduğu, diğer öğrencilerde eğitim öğretimin akışını etkileyen herhangi bir durum yaşanmadığı gibi diğer otizm spektrum bozukluğu ve kaynaştırma öğrencilerinin akademik, sosyal, davranışsal ve iletişim becerilerinde ilerleme katedildiği,

ç. D.E.'nin BEP toplantısının psikolog ve başvuranın katılımı ile gerçekleştiği, ancak 31/10/2024 tarihinde yapılan BEP tutanağının ekinin başvuran tarafından imzalanmadığı, toplantıda öğrencinin göstermiş olduğu ağaca çıkma, tellere tırmanma, kapıları tekmeleme, dolap kapaklarını çarpma, yüksek sesler çıkarma, bağırma ve argo sözler gibi davranışlarının başvurana açıklandığı, bu davranışların başvuran tarafından kabul edilmediği, yapılan tüm çalışmaların MEBBİS Rehberlik modülünde yer aldığı,

d.2023-2024 Eğitim Öğretim döneminde okulda Destek Eğitim Odası açıldığı, 2024-2025 Eğitim Öğretim yılında ise Destek Eğitim Odası çalışmalarına yönelik okul öğretmenlerine duyuru yapıldığı ancak görev almak isteyen öğretmen çıkmadığı, görevli öğretmenin bulunması için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne resmi yazı ile duyuruya çıkıldığı ancak konuya ilişkin okul müdürlüğüne cevabi yazının ulaşmadığı,

e.D.E.'nin davranışları nedeniyle diğer veliler tarafından birçok dilekçe verildiği, davranışlara ilişkin sınıf rehber öğretmeninin bildirim raporu ve okul rehber öğretmeninin gözlem raporu gereğince Yenimahalle RAM ile resmi yazışmalar yapıp sınıf gözlemi istendiği, Yenimahalle RAM tarafından öğrenciye ilişkin 30/9/2024 tarihli ve ... sayılı raporun düzenlendiği, raporda yarı zamanlı kaynaştırma uygulamasının öğrencinin menfaatine uygun olacağı belirtilmiştir,

f.7/7/2018 tarihli ve 30471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 42'nci maddesinin (b) bendinde; "*Yerleştirme kararı verilen okul yönetimi, öğrencilerin okula kayıt tarihinden itibaren en az otuz iş günü izleme süreci sonunda öğrenciyle ilgili eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararına itiraz edebilir.*" hükmü gereğince rapora itiraz edildiği ancak veli tarafından öğrencinin yeniden değerlendirmeye götürülmediğinin anlaşıldığı,

g.Sınıf değişikliğine ilişkin okul müdürlüğüne ulaşmış bir dilekçenin bulunmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşü 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu uyarınca başvurana 3/2/2025 tarihinde usulüne uygun tebliğ edilmiştir. Ancak başvuran tarafından yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

6. Anayasa’nın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42’nci maddesi şöyledir:

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

(...)

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

(...).”

7. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun uygulanmasında; ... d) Doğrudan ayrımcılık: bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ... f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi ... i) Makul Düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler” ... ifade eder.”

8. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür...”

9. Mezkûr Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a)Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c)Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık”

10. Yine 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesi şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür...”

11. Yine mezkûr Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

12. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“(1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası ise “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” hükmünü içermektedir. Dosya kapsamında başvuranın, çeşitli sorunlar yaşaması üzerine Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine (CİMER) yaptığı başvurular ile muhataptan uygulamanın düzeltilmesini talep ettiği anlaşıldığından Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili tarafa başvuru şartının sağlandığı kanaatine varılmıştır.

14. Ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’nin (EHİS)“Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesine göre engelliliğe dayalı ayrımcılık; siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı içermektedir. Aynı maddeye göre makul düzenleme ise engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz olmayan veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri ifade etmektedir.

15. EHİS’in “Eğitim” başlıklı 24’üncü maddesinin ilgili kısmı ise şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

“1. Taraf Devletler engellilerin eğitim hakkını tanır. Taraf Devletler, bu hakkın fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için eğitim sisteminin bütünleştirici bir şekilde her seviyede engellileri içine almasını ve ömür boyu öğrenim imkanı sağlar. Bunun için aşağıdaki hedefler gözetilmelidir:

(a) İnsan potansiyelinin, onur ve değer duygusunun tam gelişimi ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve insan çeşitliliğine saygı duyulmasının güçlendirilmesi;

(b) Engellilerin; kişiliklerinin, yeteneklerinin, yaratıcılıklarının, zihinsel ve fiziksel becerilerinin potansiyellerinin en üst derecesinde gelişiminin sağlanması;

(c) Engellilerin özgür bir topluma etkin bir şekilde katılımlarının sağlanması.

2. Taraf Devletler bu hakkın yaşama geçirilmesi için aşağıda belirtilenleri sağlar:

(a) Engelliler engelleri nedeniyle genel eğitim sisteminden dışlanmamalı ve engelli çocuklar engelleri nedeniyle parasız ve zorunlu ilk ve ortaöğretim olanaklarının dışında tutulmamalıdır;

(b) Engelliler yaşadıkları çevrede bütünleştirici, kaliteli ve parasız ilk ve orta öğretime diğer bireylerle eşit olarak erişebilmelidir;

(c) Bireylerin ihtiyaçlarına göre makul düzenlemeler yapılmalıdır;

(d) Engellilerin genel eğitimden etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almalıdır;

(e) Engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmalıdır.

(...)”

16. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin (ÇHS) 23’üncü maddesinde, Taraf Devletlerin, zihinsel ya da bedensel engelli çocuklar için saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar sağlamayı kabul ettikleri düzenlenmiştir. Saygınlığın güvence altına alınmasının ve yaşama etkin biçimde katılım sağlanabilmesinin yolu ise engelli çocukların akranları ile eşit bir şekilde eğitim hakkından yararlanabilmesi ile mümkün olacaktır (TİHEK, B. No: 2023/109, K. No: 2023/523, 4/7/2023, para. 16).

17. Ayrımcılık yasağı ve bütünleyicisi olan eşitlik ilkesi uluslararası insan hakları hukukun temel unsurudur ve uluslararası insan hakları belgelerinde de özel olarak düzenlenmektedir. Bu kapsamda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 14’üncü maddesine göre; “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B.No:36042/97, 11/9/2002, para. 48 ve AİHM, Okpisz/Almanya, B.No:59140/00, 15/2/2006, para 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

değildir. 14'üncü madde gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (AİHM, Belçika'da Eğitim Dili Davası, B. No: 1474/62; 1677/62; 1691/62; 1769/63; 1994/63; 2126/64, 23/7/1968. para. 10).

19. Dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler incelendiğinde; Yenimahalle RAM tarafından başvuranın oğlu hakkında Özel Eğitim ve Değerlendirme Kurulu Raporu düzenlendiği, eğitsel değerlendirme sonucunda çocuğa “dil ve konuşma güçlüğü” ve “hafif düzeyde otizm spektrum bozukluğu” tanısı konduğu, çocuğun tam zamanlı olarak kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimini sürdürmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

20. Başvuranın ilk iddiası oğlu için bireyselleştirilmiş eğitim programının kendi talebi olmaksızın hazırlanmadığı, hazırlandığında ise taleplerinin dikkate alınmadığına ilişkindir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre BEP; özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programı anlamına gelmektedir. Dosyaya sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; 9/9/2024 tarihinde BEP programının hazırlandığı, 13/9/2024 tarihinde yapılan BEP toplantısında destek eğitim odasının açılmasına, kolaylaştırıcı kişi olarak çocuğun dedesinin belirlenmesine ve velinin gerekli durumlarda yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmesine karar verildiği, 31/10/2024 tarihli BEP toplantısında ise çocuk hakkında yeni bir matematik dersi BEP hazırlanmasına, çocuğun davranış problemleri ile ilgili doktoru ile görüşülmesine, arkadaşlarıyla arasındaki uyum için sınıf görüşmesi yapılmasına karar verildiği, her iki toplantı için tutulan toplantı tutanağının veli tarafından imzalandığı görülmüştür. Bu doğrultuda, muhatap idare tarafından BEP hazırlama yükümlülüğünün yerine getirildiği, 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesi uyarınca başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareler ile karine oluşturan olguların varlığını ortaya koymakla yükümlü olduğu, ancak başvuranın taleplerinin idare tarafından dikkate alınmadığına dair dosyaya herhangi bir bilgi veya belge sunmadığı anlaşılmaktadır.

21. Başvuranın bir diğer iddiası ise destek eğitim odasının açılmamasına ilişkindir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, destek eğitim odasını tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortam olarak tanımlanmıştır. Destek eğitim odası, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre eğitim alabilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla bu odanın sağlanmaması, 6701 sayılı Kanun'da tanımlı olan makul düzenleme yapmama biçimindeki ayrımcılık kapsamında ele alınmalıdır. (TİHEK, B. No: 2020/945, K. No: 2020/183, 25/8/2020, para. 46).

22. Engellilerin hak ve özgürlüklerinden diğer bireylerle eşit bir biçimde yararlanmasını sağlayacak değişiklik ve tedbirleri yapmamak anlamına gelen “makul düzenleme yapmama” ayrımcılık yasağı bağlamında uluslararası ve ulusal hukukta kabul edilen ayrımcılık türlerinden biridir (TİHEK, B. No: 2018/3034, K. No: 2019/06, 15/1/2019, para. 33). EHİS'in 2'nci maddesinde, 5378 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde ve 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde tanımına yer verilen “makul düzenleme” kavramı, “engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri” ifade etmektedir. 6701 sayılı Kanun'un 5'inci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

maddesinde ayrıca sorumlu kişi ve kurumların, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlü olduğu ifade edilmektedir.

23. Makul düzenleme yapma yükümlülüğü, ihtiyaç durumu hakkında düzenlemeyi yapmakla sorumlu tarafın bilgilendirilmiş olması hâlinde doğar. Bir başka deyişle, düzenleme talebine ilişkin bilgi ve belgeler yükümlü kuruma sunulmalıdır. Bununla birlikte, makul düzenlemenin yükümlü taraf açısından orantısız veya aşırı bir mali ya da idari yük getirmemesi gerekir. Makul düzenleme, faaliyetlerin yürütölmesini veya üçüncü kişilerin haklarını ciddi şekilde sekteye uğratabacak nitelikte ve teknik ya da fiili açıdan imkânsız olmamalıdır.

24. Dosyaya sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; destek eğitim odasının açılması için dilekçelerin okul müdürlüğüne verildiği, 2023-2024 Eğitim Öğretim döneminde okulda destek eğitim odası açıldığı, 2024-2025 Eğitim Öğretim döneminde ise destek eğitim odasının açılması için gerekli planlamaların yapıldığı, destek eğitim odasında öğretmen görevlendirilmesi için okul öğretmenlerine 2/10/2024 tarihli ve ... sayılı yazı ile duyuru yapıldığı ancak destek eğitim odasında görev almak isteyen hiçbir öğretmenin çıkmadığı, görevli öğretmen bulunması için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne resmi yazı ile duyuruya çıkmadığı, ancak okul müdürlüğüne öğretmen görevlendirildiğine dair bir yazı ulaşmadığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, destek eğitim odasının açılması ve öğretmen görevlendirilmesi sürecine ilişkin olarak okul yönetimi tarafından mevzuat çerçevesinde gerekli girişimlerin yapıldığı ve okulun üzerine düşen yükümlölüklerin yerine getirildiği değerlendirilmektedir. Öte yandan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 25'inci maddesinde destek eğitim odalarının il veya ile milli eğitim müdürlüklerince açılması düzenlenmiştir. Okul müdürlüğü tarafından görevli öğretmen bulunması için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne yazılan resmi yazı tarihi (3/10/2024) ile dosya kapsamına sunulan yazılı görüş tarihi (7/1/2025) arasında 3 aylık bir sürecin olması ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan öğretmen sayısı dikkate alındığında; destek eğitim odasında görev almak üzere gönüllü öğretmen çıkmaması, mevzuat uyarınca açılması zorunlu olan söz konusu odanın açılmaması için tek başına yeterli bir gerekçe olarak değerlendirilmemiştir. Nitekim destek eğitiminde görev alabilecek öğretmen havuzu oluşturmak, il ve ile eğitim müdürlükölülerinin görevleri arasında sayılmaktadır. (Karaman Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Destek Eğitim Odaları ve BEP Kılavuzu, s.12).

25. Başvuranın bir diğer iddiası ise kendisine haber verilmeksizin çocuğunun tekrardan RAM'a yönlendirilmesine ilişkinidir.

26. Engelli ocukların özel eğitim sınıfına veya kaynaştırma/bütölleştirme sınıflarına yerleştirilmesine ilişkin işlemler de Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca düzenlenmiştir. Mezkûr Yönetmelik'in "Eğitsel değerlendirme ve tanılama esasları" başlıklı 7'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanılması ile ilgili iş ve işlemler RAM'larda oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yapılır.

(2) Bireylerin eğitsel değerlendirmesi ve tanılmasıyla ilgili ilk başvuru; okul yönetimi, veli ya da zihinsel engeli olmayan 18 yaşından büyük bireyin kendisi tarafından; resmî kurumlarda bakım ve barınma hizmetinden yararlanan bireyler için kurumun resmî yazı ile görevlendireceği personel tarafından RAM'a yapılır.

(3) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

- a) Eğitsel değerlendirme ve tanılama uygun ortamda, bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır. Sağlık sorunları nedeniyle RAM'a gelemeyecek durumda olanların eğitsel değerlendirme ve tanılamasıyla ilgili iş ve işlemler bu bireylerin bulunduğu ortamlarda yapılır.
- b) Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitim ihtiyacı olduğu tespit edilen bireyler, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu düzenlenerek uygun eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine yönlendirilirler. (...)
- c) Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hizmet sunan kurumlarda destek eğitim almasına karar verilen öğrenciler için en fazla bir yıllık eğitim planı hazırlanır. Süresi biten planlar ihtiyaç hâlinde yenilenebilir.
- ç) Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler MEBBİS-RAM Modülü üzerinden yapılır.
- (4) Eğitsel değerlendirme ve tanılama işlemleri okula kayıtlı öğrenciler için okulun bulunduğu bölgedeki RAM tarafından, herhangi bir okula kayıtlı olmayanlar için ise ikamet adresi ya da bakım ve barınma hizmetinden yararlandığı kurumun bulunduğu bölgedeki RAM tarafından yapılır.
- (5) Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları birlikte değerlendirilerek eğitimin her tür ve kademesindeki geçişlerde yapılır. Ayrıca bireylerin eğitim performansı ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda veli ya da okulun yazılı talebi üzerine gerektiğinde tekrarlanır.
- (...)"

27. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre, engelli öğrencilerin kaynaştırma/bütünleştirme veya özel eğitim sınıflarına yerleştirilmesine ilişkin karar, eğitsel değerlendirme ve tanılama işlemleri sonrasında verilmektedir. İlgili Yönetmelik'e göre bu eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecine ilişkin işlemler öğrencinin ilişkili olduğu rehberlik ve araştırma merkezi bünyesinde kurulan özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından yapılmaktadır.

28. Başvuranın çocuğu hakkında diğer veliler tarafından okul müdürlüğüne birçok kez şikayet dilekçeleri verilmiştir. Bu dilekçelerde D.E.'nin ısırarak ve yüz çizmek suretiyle sınıf arkadaşlarını yaraladığı ifade edilmiş; çocuğun hem kendi yararı hem de diğer çocukların eğitim hakkının ihlal edilmemesi için kaynaştırma öğrencisi olduğuna dair raporun tekrardan değerlendirilmesi talep edilmiştir. Söz konusu dilekçeler üzerine Okul müdürlüğü tarafından okul rehberlik servisinden ve çocuğun sınıf öğretmeninden rapor hazırlaması istenmiştir. Rehberlik servisi tarafından hazırlanan raporda çocuğun sınıf arkadaşlarını yaralaması üzerine velilere çocuğun özel durumu hakkında bilgi verildiği, çocuğa arkadaşlık ilişkileri hakkında rehberlik yapılmak için çabalandığı ancak çocuğun karşılık vermediği, aksine yapılan tavsiyelere karşı anlaşılabilen sesler çıkarıp kahkaha attığı, D.E.'nin sınıf etkinliklerinde de duruma uygun davranışlar sergilemediği, buna rağmen 13/9/2024 tarihinde yapılan BEP toplantısında velinin çocuğun davranışlarını kabul etmediği ifade edilmiştir. Çocuğun sınıf öğretmeni tarafından hazırlanan raporda ise bazı velilerin çocuklarını okuldan almayı düşündükleri, D.E.'nin rehberlik çalışmalarına karşılık vermediği, her an olumsuz bir olayın gerçekleşme ihtimalinin var olduğu, dedesinin ve annesinin teneffüslerde zaman zaman çocukla ilgilendiğini, çocuğun derslerde bağırarak ve gülererek sınıf düzenini bozduğu, bu çerçevede çocuğun eğitsel değerlendirilmesinin tekrarlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

29. Okul müdürlüğü, okul içinde hazırlanan raporların yanı sıra Yenimahalle RAM tarafından çocuk hakkında sınıf gözlemi yapılmasını talep etmiştir. Yenimahalle RAM tarafından 30/9/2024 tarihli ve ... sayılı raporda; kolaylaştırıcı kişi uygulamasının faydalı olabileceğinin, kolaylaştırıcı kişi olmaması halinde ise yarı zamanlı kaynaştırma uygulamasının öğrencinin menfaatine uygun olacağının ifade edildiği görülmüştür.

30. Okul müdürlüğünün 9/12/2024 tarihli ve ... sayılı yazısı incelendiğinde; gözlem raporu doğrultusunda kolaylaştırıcı kişi uygulamasına gidildiği ancak sınıf öğretmenin ve rehberlik servisinin raporu doğrultusunda yeniden eğitsel değerlendirme yapılması ihtiyacının duyulduğunun ifade edildiği ve RAM tarafından yeniden eğitsel değerlendirilme yapılmasının talep edildiği anlaşılmıştır.

31. Eğitim hakkı tüm çocuklar için önemli olmakla birlikte engelli çocukların bağımsız bireyler olarak tam ve etkin bir şekilde topluma katılımı için özel bir önem arz etmektedir ve engelli çocukların diğer akranlarıyla birlikte kaynaştırma/bütünleştirme öğrencisi olarak eğitim alması onlar açısından en uygun yöntemdir. Ancak eğitim hakkı çok önemli bir hak olmasına rağmen mutlak ve sınırsız bir hak niteliğinde değildir. Bu hakkın her bireye eşit olarak sağlanması ve eğitimde belli standartların oluşturulması için bu hakka ilişkin birtakım düzenlemeler yapılması olağan olarak değerlendirilmektedir. Engelli öğrencilerin engel durumu, akademik başarısı, davranış durumu, eğitim hayatındaki uyumu gibi birçok kıtas kapsamında bir değerlendirmeye tabi tutulması ve buna göre özel eğitim veya kaynaştırma öğrencisi olarak belirlenmesi de bu kapsama girmektedir. Öğrencilerin değerlendirilmesine ilişkin olarak yapılan işlemler, konuya ilişkin düzenlemelere uygun olarak ve ilgili uzmanların görüşleri doğrultusunda yapıldığı takdirde idareye tanınan bu takdir yetkisinin doğru bir şekilde kullanıldığı söylenebilecektir. Nitekim tüm engelli bireylerin kaynaştırma öğrencisi olması mümkün olmayıp hangi öğrencilerin kaynaştırma öğrencisi olarak eğitimini sürdüreceğine bu kurallar kapsamında karar verilmesi gerekmektedir (TİHEK, B. No: 2024/164, K. No: 2024/1114, 6/11/2024, para. 36).

32. Çocuğunun yeniden eğitsel değerlendirilmesi için RAM'a yönlendirilmesine ilişkin süreç incelendiğinde, ilgili mevzuat dâhilinde işlemler yapıldığı, öğrencilerin eğitsel değerlendirmesi ve tanınmasına ilişkin işlemler yapılabileceği, bu kapsamda öğrencinin eğitim gördüğü okuldaki öğretmenlerinden ve RAM'dan görüşlerin alındığı, öğrencinin akademik ve diğer gelişim süreçlerinin gözlemlendiği görülmüştür. Söz konusu süreç sonrasında birçok uzman tarafından öğrencinin yeniden eğitsel değerlendirilmesinin gerekli olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğrencinin eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinin Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 26'ncı maddesi uyarınca okul idaresinin talebi üzerine alanında uzman kişilerce yapıldığı, ayrımcılık teşkil edecek farklı bir muamelenin bulunmadığı değerlendirilmektedir.

33. Başvuranın son iddiası ise çocuğunun darp edildiği iddiasıdır. Başvuran, bu iddiasını okul yönetimine karşı da ileri sürmüştü; başvuranın iddiasına karşı okul yönetimi tarafından sınıf öğretmenin görüşü alınmıştır. Başvuranın iddiasına ilişkin olarak rehberlik öğretmeni tarafından hazırlanan 17/9/2024 tarihli durum raporunda; D.'nin vücut dokunulmazlığının diğer öğrenciler tarafından ihlal edildiğinin gözlemlenmediği, başvuranın dilekçesinde de hangi öğrencilerin D.'i darp ettiğine dair bir bilginin bulunmadığı, bulunması halinde ilgili öğrencilere ayrıca rehberlik hizmetinin sağlanacağı, D.'nin farklı tarihlerde diğer arkadaşlarını ısırdığı, tırnaklarıyla yüzlerini çizdiği, bu nedenle okulunu değiştirenler olduğu ifade edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

34. Başvuranın dosyaya sunduğu darp raporu incelendiğinde raporun düzenlenme tarihinin 28/2/2024 olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu tarihin 2023-2024 eğitim ve öğrenim yılı içerisinde olması, dosya kapsamındaki diğer tutanak ve raporların ise 2024-2025 eğitim ve öğrenim yılında gerçekleşen olaylara ilişkin olması, başvuranın darp iddiasının başvuru dilekçesinde hangi tarihlerde, ne zaman ve kimler tarafından yapıldığının ifade edilmemesi nedenleriyle söz konusu rapora ilişkin muhatabın sorumluluğunun gündeme gelmediği değerlendirilmektedir. Nitekim başvuranın darp iddiası, 2024-2025 eğitim ve öğrenim yılı içerisinde gerçekleşen bir olaya ilişkin ise de; bu dönem için sınıf öğretmeni tarafından açıkça böyle bir olaya şahit olmadığının ifade edildiği, başvuranın ise 2024-2025 eğitim ve öğrenim yılı içerisinde gerçekleşen bir olaya ilişkin herhangi bir bilgi veya belge sunmadığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda; 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesi uyarınca başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareler ile karine teşkil edebilecek olguları ortaya koyma yükümlülüğünü yerine getirmediği değerlendirilmektedir.

35. Sonuç olarak; muhatap idare tarafından BEP hazırlama yükümlülüğünün yerine getirildiği, 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesi uyarınca başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emareler ile karine teşkil edebilecek olguları ortaya koyma yükümlülüğünün başvurana ait olduğu, ancak başvuran tarafından taleplerinin idare nezdinde dikkate alınmadığına ve çocuğunun akran zorbalığının uğradığına ilişkin dosyaya herhangi bir bilgi veya belge sunulmadığı anlaşılmış olup, bu çerçevede başvuranın görüşlerinin BEP hazırlanırken dikkate alınmadığı ve çocuğunun akran zorbalığının uğradığı iddiaları bakımından ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır. Diğer yandan, başvuranın çocuğunun yeniden eğitsel değerlendirme yapılması amacıyla Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) yönlendirilmesine ilişkin sürecin ilgili mevzuat çerçevesinde, alanında yetkin uzmanların değerlendirme raporları doğrultusunda yürütüldüğü ve bu süreçte ayrımcılık teşkil edecek farklı bir muamelede bulunulmadığı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, destek eğitim odasının açılmaması hususunun, 6701 sayılı Kanun kapsamında makul düzenleme yükümlülüğü çerçevesinde ele alınması gerektiği, bu yükümlülüğün doğması için gerekli koşulların somut olayda gerçekleştiği, okul müdürlüğü tarafından gerekli planlamaların yapıldığı ve ilgili mercilere resmi başvurularda bulunulduğu, destek eğitim odasında görev almak üzere gönüllü öğretmen çıkmaması nedeniyle söz konusu odanın fiilen açılmadığı anlaşılmıştır. Ancak gönüllü öğretmen bulunamamasının, mevzuat uyarınca açılması zorunlu olan destek eğitim odasının açılmaması için tek başına yeterli bir gerekçe oluşturmadığı, bu bağlamda destek eğitim odasının açılmamış olmasının makul düzenleme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucunu doğurduğu ve bu suretle 6701 sayılı Kanun kapsamında ayrımcılık yasağının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

36. Somut olayda gerçekleşen ihlalin etki ve sonucunun ağırlığı, eğitim hizmetinin yürütülmesinde muhatabın mevzuat uyarınca sahip olduğu yetkinin çerçevesi göz önünde bulundurularak muhataba 15.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü hakkında 15.000,00 TL (OnBeşBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

C. Başvuruda bahsi geçen darp iddialarına dair Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 18'inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Cumhuriyet Başsavcılığına SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULMASINA,

Ç. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

D. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/9/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr.Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin: